

JELENTÉS A MÁSODIK KÖNYVTÁRNOKI TANFOLYAM LEFOLYÁSÁRÓL.

A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége által f. évi július hó második felében rendezett második könyvtári szaktanfolyam a fővárosi és vidéki szakemberek élénk részvételével folyt le.

Mint annak idején már jelentettük, az országos főfelügyelőség 14 vidéki könyvtár fentartóit szólította fel a tanfolyamban való részvételre. A résztvevők sora előzetes megfontolás után oly módon állapított meg, hogy első sorban azon könyvtári szakférfiak kaptak meghívót, kik hatósági, vagy a társadalom által létesített és létesítendő, nyilvános, vagy nyilvánossá tételre törekvő könyvtárak élén állanak, vagy a jövőben azok vezetésére hivatva lesznek. E mellett azonban a főfelügyelőség készséggel nyitott másoknak is, a kik magukat a könyvtári szakismeretekben tökéletesíteni óhajtották, szabad tért a jelentkezésre.

A hivatalos meghívóra, melynek elfogadása 100 korona uti-átalány élvezetével volt egybekötve, a következő könyvtárak kiküldöttei jelentek meg a tanfolyamon:

1. az *alsó-kubini* Csaplovics-könyvtár részéről *Gallasz Nándor*, Árvavármegye könyv- és levéltárnoka,
2. a *halasi* ev. ref. egyházközség könyvtára részéről dr. *Thúry József* ev. ref. főgimnáziumi tanár és könyvtárnok,
3. a *kassai* városi múzeum könyvtára részéről *Schleiminger Jenő* r. kath. segédlelkész,
4. a *kecskeméti* városi könyvtár részéről *Szilády Károly* városi levéltárnok,
5. a *nagynyedí* Bethlen-főiskola könyvtára részéről *Váró Ferencz* főiskolai tanár és könyvtárnok,
6. a *selmeczbányai* városi könyvtár részéről *Richter Ede* városi levéltárnok,
7. a *szegedi* Somogyi-könyvtár részéről *Tömörkény István* könyvtárnok,
8. a *vasvármegyei* kultur-egyesület *szombathelyi* könyvtára részéről *Horváth János* elemi iskolai tanító, központi könyvtárnok.
9. a *temesvári* városi könyvtár részéről *Bellai József* városi levéltárnok.
10. a *turócszentmártoni* múzeumi tót-társaság könyvtára részéről *Sokolik András* társulati titkár.

Ezeken kívül részint önkéntes jelentkezés, részint hivatalos kiküldetés alapján részvételre jelentkeztek és engedélyt nyertek:

11. dr. *Kóródy Péter* theol. tanár, a gyulafejérvári Batthyány-könyvtár öre, (gróf Majláth Gusztáv erdélyi püspök kiküldötte.)

12. *Krasznai István* székesfővárosi elemi iskolai tanító.
13. *Kumlík Emil* miniszteri segédtitkár.
14. *Naményi Lajos* biztosítási hivatalnok,
15. *Rombay Dezső*, a m. kir. mezőgazdasági múzeum őre,
16. *Zöldy Ernő*, gróf Esterházy Ferencz tatai könyvtárnoka.

Végül a főfelügyelőségtől nyert engedély alapján egyes előadásokat hallgattak rövidebb-hosszabb ideig:

17. dr. *Gyomlay Gyula* főgimnáziumi tanár, a M. Tud. Akadémia lev. tagja,

18. dr. *Szende Gyula* pozsonyi kir. kath. főgimnáziumi tanár.
Az előadások tárgyai a következők voltak:

I. Palaeografia és a kéziratok kezelése; előadta 12 órában dr. *Fejérpataky László* egyetemi ny. r. tanár, a Magyar Nemzeti Múzeum Széchenyi országos könyvtárának igazgató-őre, múzeumi és könyvtári országos felügyelő.

1. A palaeografia a könyvtári szolgálatban. Az írás anyaga.
- 2—3. Az írás fejlődése.
- 4—6. A szórövidítések elméletileg és gyakorlatilag.
- 7—8. Kortani alapismeretek elméletileg és gyakorlatilag.
9. Középkori kéziratok. A Korvina, magyar vonatkozású kódexek.

10. Középkori kéziratok leírása. Nyomatott katalogusok bemutatása.

11. Újkori kéziratok és oklevelek lajstromozása.
12. Kéziratok és oklevelek kezelésének és megóvásának módjai.

II. Könyvismeret (Bibliologia), előadta 12 órában *Varjú Elemér* nemz. múzeumi asszisztens.

1. A könyvnyomtatás eredete. Első kísérletek, fatábla-nyomatok. Nyomtatás szétszedhető betűkkel. Gutenberg.

2. A könyvnyomtatás elterjedése. A legelső nyomtató műhelyek és termékeik.

3. Az ősnymtatványok könyvtári szempontból. Könyvészetük, feldolgozásuk, katalogizálásuk.

4. A könyvnyomtatás kezdete hazánkban. Hess András. A zenggi nyomda. A mohácsi vész előtti magyar könyvkiadók és könyvkereskedők.

5. A könyvnyomtatás elterjedése Magyarországon. A XVI. század nyomdái és nyomtatványai.

6. A hazai nyomdászat és termékei 1600-tól 1711-ig.

7. Az 1711 előtti magyar nyomtatványok könyvészete és feldolgozása.

8. A magyar nyomdászat a XVIII. és XIX. században.

9. Könyvészeti különlegességek. Unikumok, ritka és becses könyvek, hártanyomatok, röpiratok, különösségek s az ilyenekkel foglalkozó könyvészeti irodalom.

10. A könyvillusztráció. A fa- és rézmetszés, a niello, a chiaroscuro, a karcz és a könyomás. Metszetgyűjtemények mint könyvtárak kiegészítő részei. Metszetes munkák. kezelésük, katalogizálásuk.

11. A könyvkötés. Rövid története külföldön és hazánkban. A könyvkötés a jelenkorban. Könyvjavítás és tisztítás.

12. A könyvgyűjtés hajdan és most. Könyvkereskedés, árlejtések, árak. Híres gyűjtők külföldön és hazánkban. Ex-librisek. czímeres és jelvényes kötések.

III. Könyvtártan (Bibliothekonomia); előadta 14 órában *Ferencki Zoltán*, a budapesti egyetemi könyvtár igazgatója.

1. A könyvtárügy és a könyvtárépítkezés áttekintése.

2. A régibb rendszerű nevezetesebb könyvtárak ismertetése. Berendezésük.

3. Újabb könyvtári építészet és alapelvei.

4. Újabb rendszerű nevezetesebb könyvtári épületek és berendezésük ismertetése.

5. A raktár- (magazin-) rendszer részletes ismertetése s a hazai viszonyok szerinti könyvtárépítészet.

6—7. A könyvtári berendezés; olvasótermek, hivatalok. butorzat a különböző könyvtári anyaghoz, beosztás.

8. A könyvanyag beszerzése. Növedéknapló, czédulakatalogus.

9. Szak- és helykatalogus. Könyvek felállítása. Néhány jobb szakrendszer ismertetése.

10. Egyéb katalogusok. Nyomatott katalogus. Kézi könyvtár és katalogusa.

11. Folyóiratok katalogusa és kezelése. Apróbb nyomtatványok.

12. A könyvtár használata az olvasóteremben s más külön helyiségekben. Felügyelet. Kérőlapok. Szabályzat. Néhány könyvtár eljárásának ismertetése.

13—14. Könyvkölesönzés; naplók, térítvények. A könyvtárvezetés egyéb feladatai; jelentések, statisztikák, revíziók.

IV. Bibliografia; előadta 10 órában dr. *Esztegár László* nemz. múzeumi assisztens.

1. Bevezetés. A bibliografia elmélete, története, felosztása.

2. Általános bibliografiai szakmunkák és folyóiratok.

3. Egyetemes külföldi repertoriumok.

4. Külföldi szakrepertoriumok.

5. A magyar bibliografiai irodalom történeti ismertetése; az első kísérletek a bibliografia és irodalomtörténet terén.

6. Folytatás; a bibliografia önálló rendszeres művelése napjainkig.

7. A köteles példányokról szóló törvény és végrehajtása.

8. Modern nemzetközi bibliografiai mozgalmak; a tizedes bibliografiai rendszer és a brüsszeli bibliografiai intézet.

9. Egyéb bibliografiai vállalatok és tervek.

10. Bibliografiai teendők Magyarországon.

Az előadások július 15-ikén kezdődtek és 28-ikán értek véget. Befejezésül, mint az első tanfolyamnál is történt, a hallgatók dr. *Fejérpataky László* és dr. *Ferenczi Zoltán* előadók vezetése alatt megtekintették az egyetemi és műegyetemi könyvtárat és az országos levéltárat; a Magyar Tudományos Akadémia könyvtára a nyári szünet miatt nem volt megtekinthető.

Ezenkívül az a véletlen körülmény, hogy a Magyar Nemzeti Múzeum könyvtára nyomtatványi osztályának általános nagy revíziója a tanfolyam ideje alatt is folyamatban volt, módot nyújtott a tanfolyamon résztvevőknek arra is, hogy a könyvtári revízió munkáját közvetlen szemlélet alapján megismerhessék.

A tanfolyamtól remélhető eredmények között végül nem lehet mellőzni azt sem, hogy az ország különböző részeiből összegyűlt könyvtárnokok személyes érintkezése kétség kívül hozzá fog járulni az egyes könyvtárak közötti szellemi összeköttetések fokozásához, a mi különösen az annyira kívánatos csereviszony élénkítése, továbbá bizonyos egységes elvek fokozatos térfoglalásának szükségessége szempontjából fontos tudományos és közművelődési tekintetből csak üdvös lehet.

A tanfolyamban résztvevő szakemberek az előadások hallgatásáról hivatalos bizonyítványt kaptak.

A múzeumok és könyvtárak országos főfelügyelősége reméli, hogy a tanfolyam előadásai alapján az előadók által készített kézikönyvekkel is meg fogja ajándékozhatni hasonló természetű művekben még mindig nagyon szegény irodalmunkat.